

Diplomat tar bladet fra munnen i ny bok

Tøffe opplevelser fra et krigsherjet Uganda er beskrevet i en fersk bok. - Noen av minnene har jeg nok fortrengt, innrømmer Arman Aardal.

MONIKA S RISNES
monika@vestbyavis.no

For å begynne med begynnelsen: Forordet er skrevet av nobelprisvinner Wangari Maathai, også kalt «Mama Africa». Hun skulle bli den norske diplomaten venn.

«Diplomatiet fra innsiden» heter boka som er utgitt på Kolofo forlag.

- En tidligere kollega sa det så godt; forordet bidrar til å sette hele stemningen i boka, sier forfatteren.

Vi kommer tilbake til Maathai om litt.

Har landet i Vestby

Vi møter nordlendingen et steinkast fra boligen hans, utenfor kulturkvarteret i Vestby. Med nesten 25 grader er det øde i sentrum denne kvelden. Parkeringsplassen er tom.

- Vi flyttet hit da den ene dateren vår bosatte seg på Pepperstad. Nå er hun tilbake til Oslo, men vi ble boende her. Vi trives veldig godt i Vestby, forsikrer verdensborgeren.

Etter 40 år i tjeneste for landet, og lange opphold både i Afrika og USA, er han nå pensjonist. Han har likevel langt fra late dager, vil nok flere mene. Aardal er aktiv på flere arenaer, trener fast på Family Sports Club og er opptatt av å stille opp for barn og barnebarn.

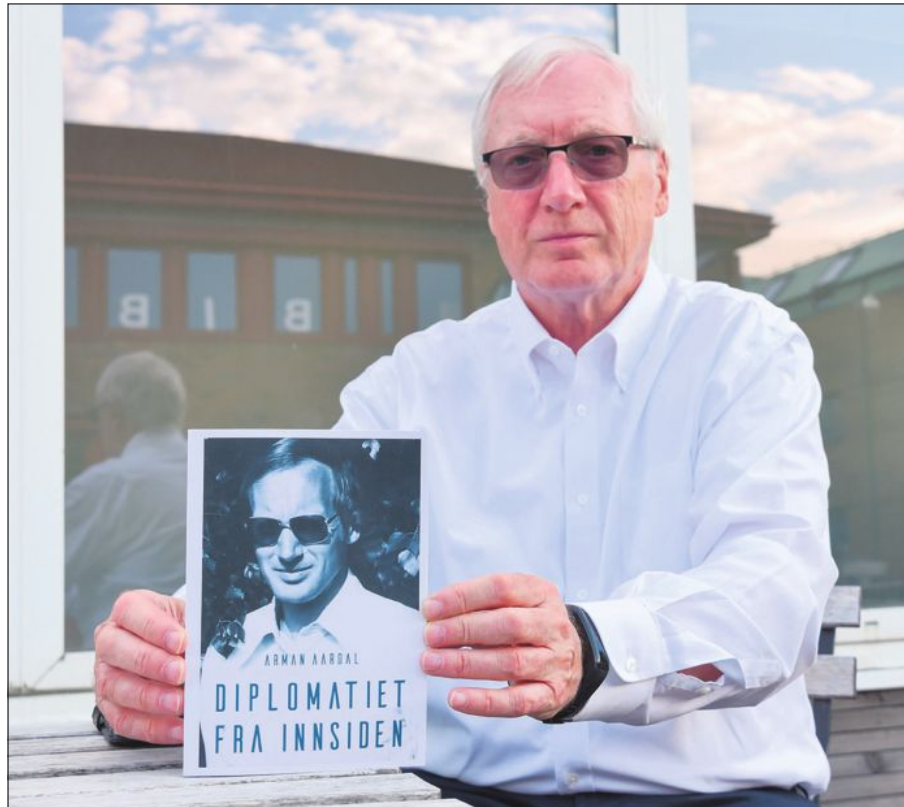
Bokutgivelse i vår tyder dessuten på at dette er en mann som er vant til å ha mange jern i ilden.

Han har rullet mye i løpet av sitt yrkesaktive liv. Innledningsvis kan vi nevne USA-oppholdet, der han jobbet for den norske FN-delegasjonen. Og det så å si døgnnet rundt. Han skriver om det banebrytende arbeidet til Gro Harlem Brundtland.

- Gro var faktisk den første som brukte det bærekraftig utvikling - sier mannen som tok del i dette arbeidet.

- Uganda er «ditt» land

Men det er et annet kontinent som skulle sette dypere spor. Som fersk i tjenesten søkte Aardal seg aktivt til Nairobi. Han beskriver hvordan han først ble tatt imot av kontreadmiralen ved ambassaden, en myndig og streng leder som det nok ikke



KONTRASTER: I dag befinner forfatteren seg i et stille hjørne i rolig del av verden; lille Vestby i Norge. I boka beskriver han livet som utenriksmedarbeider i land preget av krig, vold og uroligheter.

FOTO: MONIKA S. RISNES

finnes så mange av i dag. Dette til frustrasjon for en ny i tjenesten på 70-tallet - og, kan vi røpe; til forlystelse for leseren av boka vel 40 år seinere.

Hvordan er det å «være på jobb» i et afrikansk samvelde med krig og diktatur? Av admiralen fikk Aardal «tildelt» Uganda. Han innleder slik:

«Det er en stor utfordring å skrive denne delen av min fortelling. Det jeg opplevde i Uganda var så dramatisk, rystende, til tider svært farlig og så frustrerende at det kunne ta motet fra noen hver. I noen tilfeller var mitt liv i fare. Her er det ikke behov for å dramatisere, heller det motsatte, og det forsøker jeg så godt jeg kan.»

Kostbar bistand for Norge

Han forteller at han tidlig i skriveprosessen bestemte seg for ikke å pynte på sannheten. Børge Brende, Hilde Frafjord Johnson og Raymond Johansen får

servert den usminkede virkeligheten, slik en norsk diplomat opplevde den.

- Det er en balansegang. Jeg har valgt å være ærlig om hvordan jeg opplevde det. Hva skulle ellers være hensikten med å gå ut bok? sier Aardal.

I krigsherjede og korrupte stater, på et kontinent der man fra før har et annet forhold til tid, bodde en norsk utenriksmedarbeider på hotell i månedsvis, på statens regning. For øvrig ingen ideell løsning.

- Grunnen til det lange oppholdet var usikkerhet omkring hvordan vil skulle organisere vårt nærvær i Nairobi etter bruddet i de diplomatiske forbindelsene, utdypes han.

Et sykehusprosjekt i Uganda som Norge spyttet inn store summer i, endte opp med å ikke bli noe av. Den tidligere diplomaten beskriver hvordan utstyr og medisiner som ble brakt inn regelrett ble stjålet og funnet på markedet der det

ble solgt videre - av mennesker og arbeidere som ikke eide noe.

- Fortellingen viser den enorme kompleksiteten i å drive bistand under utfordrende rammevilkår og omstendigheter, sier han i dag.

Hva må ikke dette ha kostet landet vårt?, er trolig blant spørsmålene en vanlig leser stiller seg.

«Ambassanova»

Med sin låt har Øystein Sunde bidratt til myten om diplomatlivet. Cocktailparty er stikkordet. Men, hvordan kunne man ellers møtes for å bygge nettverk i en travel hverdag etter jobb? Spør Aardal retorisk.

Han gir flere eksempler på hvordan nettverksbygging, og det å aktivt søke informasjon om mennesker man møtte, viste seg å være nyttig - også direkte livreddende ved flere anledninger.

Mennesker og kulturforståelse var viktig, og ikke bare i vin-

nings hensikt for den norske diplomaten, får leseren inntrykk av. Den nå avdøde nobelprisvinner Wangari Maathai kjempet for barn og unge i slummen i Nairobi.

Et arbeid Aardal også etter hvert ble dypt engasjert i.

- Hun kjempet en utrettelig kamp for kvinners grunnleggende rettigheter, for likeverd og respekt, og en nådeløs kamp mot naturdeleggelsene til det korrupte regimet.

Den norske diplomaten støttet hennes arbeid for rettferdighet, med fare for bli utvist av regjeringen, slik Norges ambassador tidligere hadde blitt. Maathai nøler ikke med å kalle den norske diplomaten for en klippe.

Aardal ville ikke valgt et annet yrkesliv. Han håper å bli trodd når han konkluderer:

- Jeg håper fortellingen kan inspirere unge mennesker til å velge en karriere i utenrikstjenesten!